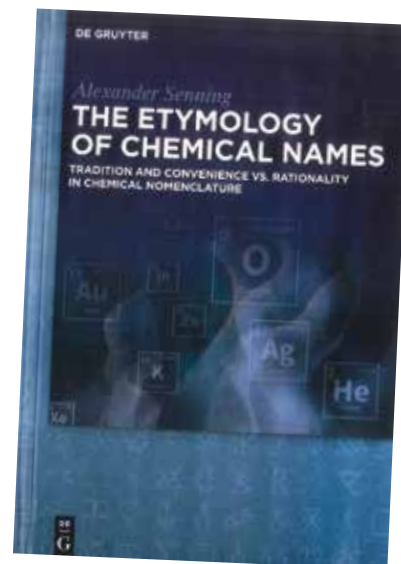

The etymology of Chemical Names

Alexander Senning
Walter de Gruyter GmbH
Berlin 2019
505 sider
€149,95

Kemiske lære- og håndbøger beskæftiger sig jo normalt med stoffernes kemiske egenskaber og reaktioner. Man kan imidlertid under læsningen blive nysgerrig efter at vide, hvorfor stofferne eller reaktionerne har fået netop det navn. Sprogvidenskaben kalder dette sprogets etymologi. Det omtales i nogle kemibøger, men ikke nær alle. Der er derfor udgivet nogle bøger, der udelukkende beskæftiger sig med kemiske ords etymologi. Her er Alexander Sennings bog noget af det mest omfattende.

Man skelner normalt mellem såkaldte trivialnavne og systematiske navne. De systematiske navne er skabt ud fra et bestemt system, normalt de såkaldte IUPAC-regler, som tillader at udlede den kemiske struktur ud fra navnet. Der er imidlertid ikke denne sammenhæng mellem trivialnavnene og den kemiske struktur. Ældre litteratur bruger i høj grad trivialnavne, hvorfor det er nødvendigt at have kendskab til de kemiske navnes etymologi for at kunne læse den ældre litteratur.

Bogen indeholder 20 kapitler, der fortrinsvis handler om trivialnavnene og deres oprindelse.

Trivialnavne har deres oprindelse mange andre steder end kemien, botanikken, zoologien, geologien, medicinen m.m. Et enkelt kapitel 4 beskæftiger sig dog også med de systematiske IUPAC-navne og de såkaldte "retained names", der er trivialnavne, der af en eller anden grund har fået lov at overleve i det systematiske system. De 20 kapitler har titlerne:

1. Introduction; 2. Samples of trivial and semitrivial names; 3. Rudimentary systematic nomenclature; 4. The IUPAC systematic nomenclature; 5. The Chemical Abstracts systematic nomenclature; 6. The naming of the elements; 7. The naming of lipids and lipid constituents; 8. The naming of terpenes; 9. The naming of carbohydrates; 10. The naming of amino acids, oligo- and polypeptides; 11. The naming of other natural products; 12. Named reactions and named concepts; 13. The naming of minerals; 14. International non-proprietary names for drugs and excipients; 15. ISO common names for pesticides and other agrochemicals; 16. Initialisms and acronyms; 17. The vocabulary of chemistry; 18. A sampler of miscellaneous prefixes and suffixes occurring in scientific terms; 19. Trivial chemical names with disputed etymology and 20. Some chemical names without known etymology.

Bogen er nyttig for alle kemikere, da man før eller senere kommer i forbindelse med trivialnavne – ikke blot ved læsning af ældre litteratur – men også af nyere. Den er specielt nyttig for kemikere med interesse i kemiens historie, idet trivialnavnene ofte indeholder megen historisk information. Den bør derfor findes på ethvert kemisk bibliotek.

Carl Th. Pedersen,
Institut for Fysik, Kemi og Farmaci, SDU, Odense

Teksten er skrevet i et ligefremt, letlæseligt sprog. Fagord er forklaret i tekst og noter bagerst i bogen. Bogen er velforsynet med illustrationer som farvefotos af øl, kurver og historiske sort-hvid fotos.

Bagerst i bogen er noter, stikordsregister og afsnit om vurdering af øl, anbefalet litteratur for de videbegærlige læsere.

Bogen anbefales til alle med interesse for lagerøllets historie og udvikling, typer mv. Danske læsere vil måske savne beskrivelse af flere europæiske inkl. danske øltyper, da bogen er en oversættelse af en bog til amerikanske læsere.

Lagerøl gærer ved meget lavere temperaturer end Ale-typerne, der kan gære i kølige soveværelser eller kældre. Så blandt mikrobryggere er det kun dem med faciliteter som et ekstra køleskab eller kølerum, der har nytte af bogens øl-opskrifter og bryganvisninger.

Michael Koefoed, civ.ing. i kemi, har fremstillet egen bordvin, vermouth, martini og mousserende vin i flere årtier. Han har assisteret med brygning af Porter, Stout og Guinness de seneste fem år.